

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

سبک زندگی

نگاهی به سبک زندگی رزمندگان و شهدای دفاع مقدس

(مصاحبه سبک زندگی رزمندگان و شهدای دفاع مقدس)

به مناسبت هفته دفاع مقدس (۱)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: حمیدرضا زارعی

تهیه شده در «مدیریت پژوهش‌های خبری»

- سبک زندگی شیوه‌های رفتار، لباس پوشیدن، سخن گفتن، اندیشیدن و نگرش‌هایی است که مشخص‌کننده گروه‌های منزلتی متفاوت است.
- در دنیای مدرن ثروت و مصرف مهم‌ترین عامل کسب منزلت است.
- شهدا و رزمندگان با افتخار به گمنامی و خدمت بی‌منت و با تاسی به سید و سالار شهیدان سبکی متفاوت از زندگی را فراروی بشر قرار دادند.
- دفاع مقدس چشمه‌ای است که از قله کربلا جاری شد و فرهنگ عاشورایی عنصر کانونی سبک زندگی شهدا و رزمندگان است.
- بصیرت‌بخشی، عدالت‌طلبی، دنیاگریزی و ساده‌زیستی، مسئولیت و ولایت‌پذیری، استقلال‌گرایی، شهادت‌طلبی، پاسداری از نظام و امر به معروف و نهی از منکر برخی از مولفه‌های سبک زندگی شهدا و رزمندگان دفاع مقدس است.

خصوصیات اخلاقی شهدا

- خواندن نمازهای واجب در اول وقت و به جماعت.
- خواندن نماز شب و اتصال آن به وقت نماز صبح بطور مداوم.
- قرائت سوره واقعه هر شب قبل از خواب.
- شرکت در مراسم سینه زنی و نوحه سرایی.
- احترام به پدر و مادر.

مقدمه □

رزمندگان و شهدای والا مقام با ارائه سبک زندگی متاثر از مکتب حسینی(ع) بالاترین خدمت را به جامعه اسلامی ارائه کرده‌اند. آنان از عزیزترین و بالاترین موهبت الهی یعنی جان خود، دست شسته و آن را آگاهانه تقدیم به اسلام نمودند. در این مقاله تلاش می‌شود تا ابعادی از سبک زندگی جهادگران دفاع مقدس با نگاه به آثار، نوشته‌ها و خاطرات و وصایای رزمندگان و شهداء مورد بررسی قرار گیرد. سپس مهم‌ترین مصادیق سبک زندگی ایشان از جمله بصیرت‌بخشی، عدالت‌طلبی، دنیاگریزی و ساده‌زیستی، مسئولیت و ولایت‌پذیری، استقلال‌گرایی، شهادت‌طلبی، پاسداری از نظام و امر به معروف و نهی از منکر، استخراج و معرفی شود. رزمندگان و شهدای عالی‌ترین مظهر ارائه‌کننده سبک زندگی الهی - اسلامی بوده‌اند و شیوه زندگی آنها برای راهیان نور همواره چراغ راه است. در ادامه نگاهی داریم به سبک زندگی رزمندگان و شهدای دفاع مقدس.^۱

معنای «سبک زندگی» در لغت نامه‌ها □

- ۱- روش نوعی زندگی فرد، گروه یا فرهنگ (لغت‌نامه وبستر، ۲۰۰۴).
- روش خاصی از زندگی یک شخص یا گروه (لغت نامه آکسفورد ۱۹۹۰).
- ۲- شیوه زندگی یا سبک زیستن که منعکس‌کننده گرایش‌ها و ارزش‌های یک فرد یا گروه است؛ عادت، نگرش‌ها، سلیقه‌ها، معیارهای اخلاقی، سطح اقتصادی و ... که با هم، طرز زندگی کردن فرد یا گروهی را می‌سازد. (لغت‌نامه رندم هاوس ۱۹۸۷ به نقل از مهدوی کنی ۱۳۸۷: ۲۳۲)

معنای سبک زندگی در لغت نامه‌ها

^۱ - با اقتباس از: رحمانی، غلامعباس، سبک زندگی رزمندگان و شهدای دفاع مقدس؛ در: مجموعه مقالات برگزیده اولین همایش ملی علوم و معارف دفاع مقدس در آموزش و پرورش. انتشارات پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس- اسفند ۹۶

□ مفهوم سبک زندگی در علوم اجتماعی

زیمل

سبک زندگی، عینیت‌بخشی به ذهنیات در قالب اشکال شناخته شده اجتماعی است؛ نوعی بیان فردیت برتر و یکتایی در قالبی است که دیگری (یا دیگران) این یکتایی را درک کنند.

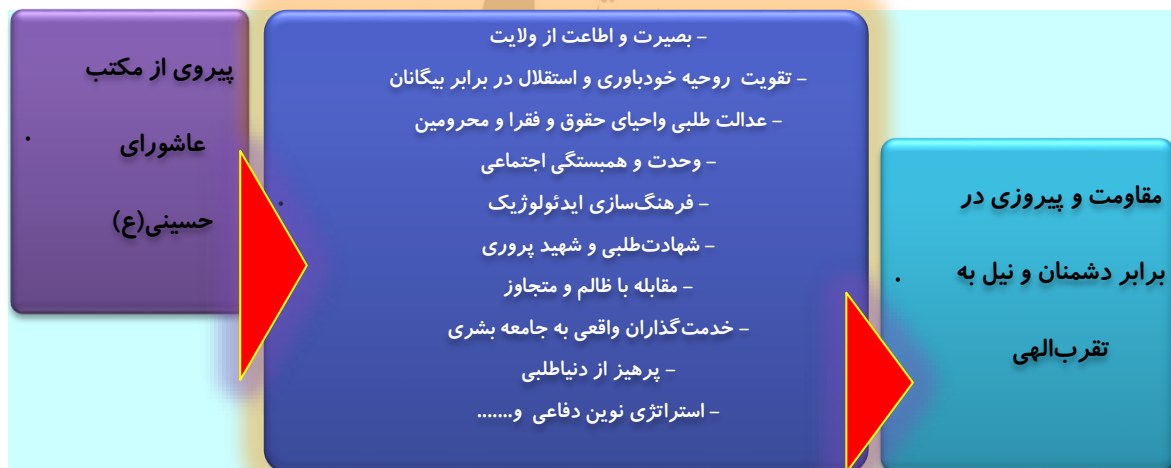
وبر

وبر از سبک زندگی: شیوه‌های رفتار، لباس پوشیدن، سخن گفتن، اندیشیدن و نگرش‌هایی است که مشخص‌کننده گروه‌های منزلتی متفاوت است. وبر در بحث طبقه، ایده مارکس مبتنی بر تمایز طبقات اجتماعی بر مبنای تولید را می‌پذیرد، اما مفهوم مصرف را نیز به آن می‌افزاید. .... در مفهوم گروه‌های منزلتی وبر در هر طبقه نیز می‌توان سبک‌های زندگی متفاوتی را مشاهده کرد. تعریف

□ مصادیق سبک زندگی رزمندگان و شهدا به پیروی از فرهنگ عاشورا

احیای سنت امر به معروف و نهی از منکر، خدامحوری و خداجویی، مبارزه در راه تحقق عدالت، آمیختن کار فرهنگی با ایثار و از خودگذشتگی، مبارزه با استبداد و خودرایی، احیای حکومت اسلامی، افشای باطل، عزت و مبارزه با طاغوت، برنامه ریزی و عمل به تکلیف برخی از آموزه‌های قیام عاشورا است (محدثی ۱۳۸۷: ۵). در این مجال به فرازهایی از الگوپذیری شهدا و رزمندگان از فرهنگ و آموزه‌های عاشورا اشاره می‌شود:

- مدل مفهومی سبک زندگی اسلامی رزمندگان و شهدای دفاع مقدس

۱- بصیرت‌بخشی با پیروی از مکتب عاشورا

تشخیص به موقع حق از باطل، شهادت‌طلبی به پیروی از سید و سالار شهیدان، باری ولی زمان و جهاد در رکاب او برای مبارزه با ظلم و تحقق آرمان‌های اسلام، از مولفه‌های کانونی سبک زندگی رزمندگان و شهدا است. شهید چمران این افق را به زیبایی ترسیم می‌کند. او خطاب به امام حسین (ع) می‌گوید: «سرورم! آمده‌ام تا در رکابت علیه کفر و ظلم و جهل بجنگم. با همه وجود آمده‌ام. تاسوعاست. گروهی بزرگ از یزیدیان با تانک‌ها و توپ‌ها و زره‌پوش‌ها و ماشین‌های زیاد و سربازان فراوان در حرکتند. حق و باطل روبه‌رو شده است. دشمن سیل آسا پیش می‌آید و من می‌خواهم مثل یکی از اصحاب تو در کربلا بجنگم»^۱.

۱- یادنامه شهید چمران ص ۲۷.

۲- عدالت طلبی و احیای حقوق فقرا و محرومین

ستیز با ستم و ستمگران به ویژه حاکمان ستم و برپایی عدل یکی از درس های عاشورا در عرصه رفتار سیاسی است. عاشورا به ما می آموزد که انسان مسلمان نمی تواند در برابر ستم و ستمگران سکوت کند و بی تفاوت بماند. اگر سکوت کرد در حکم همان ستمکار است. امام حسین (ع) در یک سخنرانی در برابر سپاهیان حر فرمودند: «ای مردم! رسول خدا (ص) فرمود: اگر کسی حاکم ستمگری را ببیند که حلال خدا را حرام می کند، عهد و پیمان الهی را می شکند و با سنت رسول خدا مخالف است و با بندگان خدا به ستم و بیدادگری رفتار می کند، پس با گفتار و کردار در برابرش نایستد، بر خدا ست که این فرد را نیز با همان حاکم ستمکار محسور کند»^۱. امام خمینی (ره) معمار بزرگ انقلاب اسلامی در این خصوص اشاره می کنند: «ما برای احقاق حقوق فقرا در جوامع بشری تا آخرین قطره خون خود دفاع خواهیم کرد»^۲. دستگیری از فقرا و محرومین سیره مستمر دلدادگان شهادت است: «در ایامی که سیدحسین (علم الهدی) فرمانده سپاه هویزه بود، روزی با وانت سپاه با یکدیگر به اهواز آمدیم. حسین نزدیک کبابی ترمز کرد و رفت سفارش چندین سیخ کباب داد. به یکی از مناطق مستضعفان نشین رفتیم و سید حسین در چهار یا پنج خانه را زد و هر کدام در را نیمه باز می کردند، ایشان کباب و نان را به آنها می داد و بدون اینکه کسی را ببینیم در را می بست. بالاخره فقط دو تا از کبابها باقی ماند. ظهر به منزل ایشان رفتیم و مادرش با شادی به استقبال سید حسین آمد. سید حسین سفره را باز کرد و به من گفت، باید کبابها را بخوری. هر قدر اصرار کردم ایشان از کبابها نخورد و غذای آن روزش تنها مقداری نان و سبزی بود»^۳.

۳- دنیا گریزی و ساده زیستی

یکی از مظاهر سبک زندگی چگونگی پوشش و مصرف کالاهای مادی است. از دید متفکرین غربی، سبک زندگی مدرن را عمدتاً در این مبانی می بایست جستجو کرد.

بوردیو

بوردیو (۱۹۸۴) در کتاب تمایز نشان می دهد که چگونه گروه های خاص به ویژه طبقات اجتماعی-اقتصادی از میان انواع کالاهای مصرفی، روش های لباس پوشیدن، غذا خوردن، آرایش کردن، مبلمان و تزئینات داخلی منزل و ... انتخاب هایی را انجام می دهند تا روش زندگی مجزای خود را مشخص و خود را از دیگران متمایز کنند. بوردیو شیوه هایی را تحلیل کرد که گروه های مختلف خود را به وسیله آن از الگوهای مصرفی که شیوه زندگی یک گروه را مشخص می سازد، متمایز می کنند.^۴ اما در میان تعالیم دینی از «دنیا» با تعبیر مختلفی یاد می شود؛ گاهی مورد مذمت و گاه مورد ستایش. ...

سردار شهید؛ همت از کسانی است که دنیا را خوب برای ما تعریف می کند. ایشان خطاب به والدین خود می گوید: «پدر و مادر فرهمند و مهربان! واضح است که من هم چونان مردان عادی زندگی را دوست دارم. دنیا چیزی نیست که انسان از آن روی گردان باشد. وقتی که پیامبر (ص) دنیا را کشتزار سرای باقی می دانند «الدنیا مزرعه الآخره» چگونه می شود من از این مزرعه پر بار بیزار گردم. لکن دل به دنیا بستن را نمی پسندم، من زندگی را دوست دارم ولی نه آنقدر که آلوده اش شوم و خویشتن را گم کنم. علی وار زیستن و حسین وار شهید شدن را دوست دارم. الگوی یک مومن از بنده هوا و هوس رستن است و من این الگو را نیز دوست دارم»^۵.

شهید خرازی در لباس پوشیدن چنان ساده بود که از هر لباس خود مدت زیادی استفاده می کرد به حدی که کهنه می شد. وقتی به ایشان اصرار می کردند که لباس جدیدی بگیرد، می گفت: درست است که من اختیار دارم به اندازه نیازم از بیت المال مسلمین بردارم، اما به خودم اجازه نمی دهم و تا حد امکان از همین لباسها استفاده می کنم»^۶.

۱- تاریخ الامم و الملوک، ج ۴ ص ۳۰۴.

۲- صحیفه نور، ج ۱۲ ص ۵۴.

۳- نک: «زندگی نامه سید الشهدای هور الهویزه» در: باشگاه خبرنگاران جوان.

۴- فاضلی، م (۱۳۸۲) به نقل از فرجی، مهدی و نفیسه حمیدی، فصلنامه تحقیقات فرهنگی: ۱۳۸۷: ۸۷.

۵- رهیافتگان وصال صفحه ۲۱.

۶- اقتباس از منصور لاریجانی، اسماعیل؛ آشنایی با دفاع مقدس (۱۳۸۸) ص ۳۵۷.

۴- مسئولیت‌پذیری در راستای احیای ارزش‌های فرهنگ عاشورایی

شهید علی باقری اهل خوراسگان اصفهان در وصیت‌نامه خود می‌نویسد: «اینجانب از آنجا که فردی مسئول (هستم) و دفاع از اسلام و میهن عزیز را یک وظیفه شرعی و اسلامی می‌دانم به جبهه‌های جنگ آمده‌ام تا دست غارتگران را از سرزمینمان کوتاه کنم...». شهیدان نمی‌گفتند ما فرزند داریم یا فرزندان هنوز به دنیا نیامده است...

خانواده شهید سجاد طاهرنیا گفتند که چند ساعت به تولد فرزندشان، ایشان راهی سوریه شد؛ فرزندش را ندید و به شهادت رسید. شهیدان نمی‌گفتند که فرزند ما مریض است؛ فرزندت در تب بسوزد و به خاطر عمل به تکلیف زن و فرزند را بگذاری و بروی ... یکی از برادران شهید باقری در زمان رژیم شاه به شهادت رسید. خودش و دیگر برادرش حمید به عملیات رفتند. حتی وقتی برادرش حمید به شهادت رسید نتوانست جنازه او را به عقب برگرداند و دست آخر هم خودش به شهادت رسید. جنازه هیچ کدام هم برنگشت. نه جنازه آن برادر را ساواک برگرداند و نه خبری از پیکر حمید و مهدی شد. شهیدان نمی‌گفتند اینجایی که هستیم کسی قدر ما را نمی‌داند پس ما رفتیم؛ مانند شهید صیاد شیرازی که همیشه حاضر بود و هیچ وقت خودش را کنار نکشید. حتی وقتی به تهران احضار شد و درجه‌های سرهنگی‌اش را گرفتند، با لباس بسیجی به سپاه می‌رفت و طرح می‌داد و برنامه‌ریزی ستادی می‌کرد.

۵- تقویت روحیه خودباوری و استقلال در برابر بیگانگان

«نهضت ما توانست به مردم بگوید که شما خود یک مکتب و یک فکر مستقل دارید؛ خود می‌توانید بر روی پایه خود بایستید و تنها به خود اکتفا داشته باشید» (شهید مطهری).^۱ ثمره خون شهدا استقلال و حریت از سلطه بیگانگان بر جامعه است. ... زمینه مناسب برای رشد و توسعه به آسانی بدست نیامد بلکه با جوانمردی و تقدیم خونهای پاک و مطهر شهدا به وقوع پیوست. دفاع مقدس عرصه ظهور خودباوری و استقلال‌طلبی رزمندگان اسلام بود. برای نمونه قدرت بازدارندگی موشکی امروز ایران مرهون مجاهدت و تلاش‌های خستگی‌ناپذیر شهید طهرانی‌مقدم و یاران حماسه‌ساز آن شهید گرانقدر است. عمق نگاه شهید طهرانی‌مقدم را می‌توان در نامه دستنویس او به رهبر معظم انقلاب مشاهده کرد. او در پایان نامه خود می‌نویسد: «خلاصه آقا رفتیم سراغ فینال طرح و نقطه اوج بازدارندگی و اقتدار این نظام الهی؛ یعنی دستیابی به موشک فوق‌سریع در برد هدف‌سرایلی و دستیابی به موشک حامل ماهواره».^۲

۶- تقویت روحیه شهادت‌طلبی و شجاعت گمتری در میان بازماندگان

از دیگر فضائل و برکات خون شهداء، تقویت روحیه شهادت و شهامت در بین مردم است. حضرت امام در جلسه ویژه شهادت مرحوم مطهری (ره) فرمودند: «برنامه اسلام از عصر وحی تا کنون بر شهادت توأم با شهامت بوده. قتال در راه خدا و راه مستضعفین در رأس برنامه‌های اسلام است. مَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ»^۳ اینان که شکست و مرگ خود را لمس نموده و با این رفتار غیر انسانی می‌خواهند انتقام بگیرند یا به خیال خام خود مجاهدین در اسلام را بترسانند، بدگمان کرده‌اند. از هر موی شهیدی از ما و از هر قطره خونی که به زمین می‌ریزد، از سانهای مصمم و مبارزی به وجود می‌آید. شما مگر تمام افراد ملت شجاع را ترور کنید و آلا ترور فرد هر چه بزرگ باشد، برای اعاده چپاولگری سودی ندارد. ملتی که با اعتماد به خدای بزرگ و برای احیای اسلام بپاخاسته با این تلاشهای مذبحخانه عقبگرد نمی‌کند. ما برای فداکاری حاضر و برای شهادت در راه خدا مهیا هستیم».^۴

۱- مطهری، مرتضی (۱۳۶۲) پیرامون انقلاب اسلامی.

۲- نک: نامه دست‌نویس شهید طهرانی‌مقدم خطاب به رهبر انقلاب در: farsi.khamenei.ir

۳- و چرا شما در راه خدا [او در راه نجات] مردان و زنان و کودکان مستضعف نمی‌جنگید؟

۴- صحیفه امام، ج ۷، ص: ۱۷۹.

شهید «امان الله ابراهیمی در وصیت‌نامه خود می‌گوید: «از مادرم می‌خواهم که اگر من شهید شدم برای من گریه نکند چون که دشمنان اسلام و منافقین شاد و خوشحال می‌شوند و کسی که در راه خدا شهید می‌شود نباید برای او گریه کرد چون کشته شدن در راه خدا بهترین سعادت است و شما هم افتخار کنید که یکی از فرزندان در راه خدا دادید».

۷- برترین نمونه‌های ولایت‌پذیری

حضرت عباس بن علی (ع) که به حق بزرگترین مظهر و الگوی کامل ولایت‌پذیری و اطاعت از رهبری است، هرگز سر از فرامین فرماندهی برنناخت و با ارائه سیمای زیبایی از اطاعت و شکوه و دلآوری سرمشق تمام جوانمردانی شد که از خود گذشتند تا به امام و رهبر زمانه ایشان فریاد لبیک برآورند. شهداء انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس نیز به پیروی از فرامین حضرت امام خمینی (ره) - نایب بر حق امام عصر (عج) - به جبهه شتافتند و لحظه‌ای به وسوسه شیطانی و بوغ‌های تبلیغاتی دشمنان قسم خورده انقلاب، گوش نداده و یک دل و یک جان، به پیمان خود با خدای تعالی مبنی بر اطاعت از او و والیان امر عمل کردند.

سردار شهید حاج حسین خرازی در مورد مقام ولایت امام خمینی (ره) می‌گوید: «کاری به خط و خط‌بازیه‌ها نداشته باشید؛ ببینید امام چه می‌گوید، مسیر امام کدام است، ... اگر کسی مسؤولیتی دارد، از برکت خون شهدا دارد؛ از وجود نازنین امام دارد؛ ما درباره سیاست باید به او اقتدا کنیم»^۱

۸- رشد و ترویج مکارم اخلاقی (ارزشی) و سجایای رفتاری.

دل بردن از عواطف و خواسته‌های شخصی، اخلاص، ایمان؛ قدرت معنوی تقوا، آرمان‌گرایی بر اساس جهان بینی الهی، عبادت، تدین، انس با قرآن و نماز، ارادت و پیروی نسبت به ائمه اطهار علیهم السلام، تعقل و منطق و استدلال نه احساس و هیجان صرف، انجام وظیفه و تکلیف نه شهرت طلبی، بصیرت؛ قدرت تشخیص قوی، ترجیح مصلحت کشور و دین بر مصلحت شخصی، عدم هراس از مرگ، بی‌ادعایی و طلبکار نبودن از انقلاب و ایستادگی در برابر دشمن از ویژگی‌های برجسته شهدا بوده است.^۲

۹- ایجاد تفکر بسیجی یا استراتژی نوین دفاعی.

تفکر بسیجی از ایدئولوژی‌های کارآمد فرهنگ عاشورا بوده است که در مدرسه عشق رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام راحل (ره) عینیت یافته و تربیت‌یافتگان این مدرسه، زیباترین حماسه‌ها را در تاریخ رقم زدند و امروز قداست و طهارت بسیج موهون‌اثر و شهادت‌طلبی‌های شهدا و بسیجیان مخلص دوران دفاع مقدس است. امروزه استراتژی‌های دفاعی و تهاجمی بر اساس مبانی کلاسیک و علوم نظامی تعریف می‌شوند؛ اما در دفاع مقدس، دنیا با شکلی از دفاع مواجه شد که نیروی انسانی و اراده درونی او نقش اول را در دفاع داشت. عنصر ایمان و عشق به خدای متعال، امروزه مقوله‌ای است که در محافل علمی و نظامی جهان به عنوان یک استراتژی نوین مورد مطالعه است.^۳

۱۰- سد محکم و مرصوص در مقابل کفار.

از دیگر مصادیق عینی پیروی از حضرت اباعبدالله الحسین (ع)، ایجاد بنیانی مرصوص و ستونی محکم در برابر هجوم و تجاوز دشمنان اسلام است. آنها با جهاد و شهادت خود، راه بر نفوذ و هجوم غاصبانه مستکبرین و بیگانگان از خدا غافل، بر بستند. قرآن کریم در آیه ۴ سوره صف می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرصوصٌ». ^۴ شهدا با اهداء حیات خود، بنیان مرصوصی را پی افکندند که برای سالیان متمادی، مقاوم خواهد ماند. ستون مستحکمی بر پایه ایمان و ایثار و سدی که در پشتش خونهای مقدس

۱ - منصوری لاریجانی، ۱۳۸۸: ۳۴۳.

۲ - نک: سخنرانی علیرضا مختارپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور؛ در: اختتامیه دومین کنگره شعر کتاب دفاع مقدس.

۳ - منصوری لاریجانی، ۱۳۸۸: ۳۲۵.

۴ - خدا آن مؤمنان را که در راه او در صف جهاد با کافران، مانند بنیان و سدی آهنین همدست و پایدارند بسیار دوست می‌دارد.

شهداء خوابیده، هیچگاه متزلزل نخواهد شد. «بدانید تا کفر هست، اسلام در جنگ و ستیز با آن است و اگر روزی، با وجود کفر، مبارزه از انقلاب ما کنار گذاشته شد، انقلاب از مسیرش خارج گشته است» (شهید جلال افشار)^۱

۱۱- شناسایی و شناساندن دقیق هدف فرهنگ حسینی (ع).

برای پی بردن به عمق تأثیر فرهنگ عاشورا در دفاع مقدس باید جلوه‌ها و یادگارهای دفاع مقدس یعنی و صیتنامه‌ها، نوشته‌ها و خاطرات شهدا همچنین تابلوهای جبهه و جنگ، اسامی اماکن، مقرها، سنگرها، مناطق عملیاتی و محورها، لشکرها گردان‌ها، گروهان‌ها و علی‌الخصوص عملیات‌ها و رمز عملیات‌ها و شعرها و شعارهای جنگ را مطالعه و بررسی کرد. با بررسی اینگونه مصادیق و آثار به جا مانده از دفاع مقدس به این نتیجه برسیم که جبهه‌های دفاع مقدس همچون چشمه‌هایی بودند که از قله‌های مرتفع کربلا سرچشمه می‌گرفتند و گویی خونی که در روز عاشورا بر خاک کربلا چکید در رگ‌های نوجوانان و جوانان رزمنده جاری بود. لشکر سیدالشهدا، لشکر ۲۵ کربلا، لشکر ۳۱ عاشورا، لشکر ثارالله، لشکر انصارالحسین (ع)، لشکر ۱۴ امام حسین، تیپ ۴۴ قمر بنی‌هاشم؛ تیپ ۵۷ ابوالفضل. تیپ ۶۱ محرم، گردان علی‌اکبر، گردان ۱۰ سیدالشهدا، گردان حبیب ابن مظاهر و ... برخی از این جلوه‌ها است.^۲

۱۲- سمبل جوانمردی، ایثار و آزادگی.

از ویژگی‌های برجسته و انسانی حضرت امام حسین (ع)، آزادگی، ستم‌ناپذیری و ظلم‌ستیزی بی نظیر اوایشان است. پرهیز همیشگی از خواری و ذلت را نه تنها در کلام امام که در سیره حیات آن بزرگوار می‌توان یافت. ایشان با شعار «هیئات منا الذله» منشور رهایی بخش و ستم سوز را جاودانه برای همگان به یادگار نهادند. حسین (ع) سمبل جوانمردی و آزادگی است و جلوه‌های بارزی از این صفت ارزشمند در روز عاشورا از ایشان پدیدار شد که شگفت‌انگیز است. از آن جمله: سیراب ساختن دشمن در آن شرایط سخت بیابان، رضایت ندادن به یاری‌رسانی لشکر جنیان، اجازه ندادن به کشتن ناگهانی عناصر پلیدی چون شمر که پیش از برخورد دو سپاه در تیررس یکی از یارانش قرار گرفته بود از آن جمله است.

۱۳- عزم راسخ در امر به معروف و نهی از منکر.

سیره حضرت رسول و اولیاء الله امر به معروف و نهی از منکر است. امام حسین (ع) نیز فرمود: «می‌خواهم امر به معروف و نهی از منکر کرده و به سیره و روش جدم رسول الله و پدرم علی ابن ابی‌طالب عمل کنم».^۳ در میان امور معروف و شایسته نماز اهمیت بسزایی دارد. اقامه نماز توصیه همه شهدا بوده به گونه‌ای که ۴۵ درصد وصیتنامه شهدا به نماز خواندن تاکید دارد.^۴ تلاوت و انس با قرآن از دیگر توصیه‌های شهیدان بوده است. شهید سید مجتبی علمدار در وصیت‌نامه خود آورده است: «به همه شما وصیت می‌کنم، همه شمایی که این صفحه را می‌خوانید، قرآن را بیشتر بخوانید، بیشتر بشناسید، بیشتر عشق بورزید، بیشتر معرفت به قرآن داشته باشید، بیشتر دردهایتان را با قرآن درمان کنید، سعی کنید قرآن انیس و مونس‌تان باشد، نه زینت دکورها و طاقچه‌های منزلتان شود، بهتر است قرآن را زینت قلبتان کنید».^۵ باری وصیت‌نامه شهدا مملو از معروف‌هایی است که همواره به آنها ملتزم بوده و دیگران را بدان فرامی‌خوانده و منکرهایی که دیگران را از ارتکاب آن باز می‌داشتند.

۱ - نک: «دفاع مقدس چشمه ای که از قله کربلا جاری شد»؛ در: خبرگزاری دفاع مقدس.

۲ - نک: «دفاع مقدس چشمه ای که از قله کربلا جاری شد»؛ در: خبرگزاری دفاع مقدس.

۳ - ارید ان أمر بالمعروف و نهی عن المنکر و اسیر بسیره جدی و ابی علی بن ابی طالب علیه السلام.

۴ - نک: سخنرانی حجت‌الاسلام محمدحسن کاویانی‌راد، معاون فرهنگی و آموزشی بنیاد شهید و امور ایثارگران، در: خبرگزاری دفاع مقدس.

۵ - وصیت نامه ی شهید مجتبی علمدار: سایت تبیان.

همچنان که عاشورائیان با اهدای بالاترین موهبت هستی خود به حراست از آیین پاک نبوی (ص) پرداختند، رزمندگان و مبارزین عاشق و شور آفرین ایران اسلامی از بسیجیان ساده و صادق گرفته تا پاسداران حریم حرمت نظام و ارتشیان مقتدر و بی‌باکی که به سوی یار شتافتند، در مسیر محافظت از دستاوردهای نظام جمهوری اسلامی از هیچ تلاشی دریغ نکردند. «دوستان چه خواهیم چه نخواهیم مسئولیت انقلاب بر دوش ماست، اگر در اثر سستی و کاهلی، انقلاب ضربه بخورد، گویی به اسلام ضربه خورده است. شاید بعضی‌ها بگویند این انقلاب برای ما چه کرده است، آنها شاید نمی‌دانند خداوند یکی از بزرگترین موهبت‌ها را به وسیله این انقلاب به ما ارزانی داشته است و آن سربلندی یک ملت و استقلال و آزادی اوست.»^۱ (بسیجی شهید حیدر هراسانی، از دامغان).

□ سخن آخر

انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت امام خمینی(ره) به تربیت یاران وفادار و معتقد به ارزش‌های والای حماسه حسینی نائل آمد تا بدانجا که با تاسی به اهداف سیدالشهدا به احیای این نهضت بزرگ در قرن معاصر منجر شد. خون سیدالشهدا (ع) اسلام را بیمه کرد؛ شهدای ما نیز راه ایشان را پیموده و اسلام را زنده نگه داشتند. سبک زندگی شهدا می‌تواند بهترین الگوی زندگی برای انسانهایی باشد که با پذیرش جهان‌بینی توحیدی در مسیر خواست‌های الهی گام بر می‌دارند.

